
DZIAŁANIA

Polskiej Akademii Nauk

NA RZECZ UKRAINY

5 lipca 2024 r.

Polska Akademia Nauk to państwowa instytucja prowadząca badania naukowe o zasięgu międzynarodowym oraz działania służące rozwojowi, promocji i upowszechnianiu nauki. Akademia realizuje swoje cele w ramach korporacji uczonych, instytutów naukowych, komitetów i zespołów doradczych.

Polska Akademia Nauk (PAN) podjęła działania pomocowe bezpośrednio po napaści Rosji na Ukrainę. W przekonaniu, że **zapewnienie trwałej suwerenności, tożsamości i dobrobytu Ukrainy nie jest możliwe bez silnego systemu nauki, innowacji, badań i nauczania w tym kraju**. Działania te są kierowane głównie do ukraińskiego środowiska naukowego. Ich głównym celem jest **ocalenie potencjału naukowego Ukrainy poprzez wspieranie ukraińskich naukowców, zapewnienie im ciągłego dostępu do infrastruktury badawczej i włączenie do europejskiego systemu nauki**.

Efekty podjętych przez PAN działań

- **355 naukowców** z Ukrainy objętych pomocą indywidualną,
- **88 naukowców** z Ukrainy finansowanych w ramach 18 projektów długoterminowego programu wsparcia LTP Ukraina (LTP) o łącznym budżecie **ponad 8 mln USD**, pozyskanych od partnerów zagranicznych, w tym Narodowej Akademii Nauk Stanów Zjednoczonych (NAS),
- **około 40 mln PLN** przeznaczonych łącznie na rzecz naukowców z Ukrainy, w większości pozyskanych od **ponad 40 zagranicznych sponsorów**,
- **15 wydarzeń** naukowych i popularno-naukowych zorganizowanych lub współorganizowanych na terytorium Ukrainy od początku wojny,
- udział **ponad 700 naukowców** z Ukrainy w szkoleniach stacjonarnych lub online zorganizowanych przez PAN,
- **28 jednostek naukowych PAN** zaangażowanych w doraźne działania pomocowe.

Efekty działań podjętych na rzecz Ukrainy usytuowały Polską Akademię Nauk jako rzetelnego partnera prowadzącego skuteczne transparentne programy i mogącego skutecznie realizować kolejne inicjatywy z obecnymi oraz nowymi partnerami z całego świata.

Główne obszary działania

Wsparcie naukowców:

- **program pobytów indywidualnych:** uruchomiony 1 marca 2022 roku, zapewnia finansowanie kilkumiesięcznych pobytów badawczych naukowców z Ukrainy w Polsce,
- **długoterminowy program wsparcia LTP:** uruchomiony w grudniu 2022 roku, finansuje dwu- lub trzyletnie projekty badawcze realizowane w Polsce i Ukrainie przez ukraińskie zespoły naukowe,
- **doraźna pomoc humanitarna i organizacyjna** dla uchodźców z Ukrainy.

Instytucjonalne wsparcie eksperckie i logistyczne:

- **plan wsparcia nauki w Ukrainie** (10-punktowy plan odbudowy) przyjęty z inicjatywy PAN w czerwcu 2022 roku w Warszawie przez 7 czołowych zagranicznych akademii nauk,
- **programy i mechanizmy pomocowe** opracowane w ramach planu odbudowy nauki w Ukrainie i koordynowane przez PAN,
- **międzynarodowa sieć sponsorów** zainspirowanych przez PAN do przekazywania funduszy na już uruchomione oraz planowane przez Akademię programy wsparcia Ukrainy.

Rekomendacje

- **Podjęcie działań na rzecz zwiększenia środków z funduszy europejskich** wspierających sektor nauki w Ukrainie i wykorzystujących mechanizmy pomocowe wypracowane przez PAN.
- **Wsparcie administracji rządowej dotychczasowymi doświadczeniami PAN** w ustalaniu priorytetowych obszarów dla polsko-ukraińskiej współpracy naukowej oraz opracowaniu systemów pomocowych włączających Ukrainę w struktury europejskie.
- **Poparcie eksperckie dla programów powrotów** ukraińskich naukowców do ojczyzny i inicjatyw promujących ukraińskie instytucje naukowe.
- **Wzmocnienie współpracy międzynarodowej** Polski z partnerami z zagranicy na rzecz kontynuacji wsparcia nauki w Ukrainie.

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	6
DZIAŁANIA PAN NA RZECZ UKRAINY	8
Najważniejsze aspekty działań	8
Dane liczbowe i kalendarium	8
PROGRAMY PAN WSPIERAJĄCE NAUKOWCÓW Z UKRAINY	10
Program pobytów indywidualnych	10
Długoterminowy program wsparcia LTP	11
PLAN ODBUDOWY NAUKI W UKRAINIE	14
STRUKTURY PAN DZIAŁAJĄCE NA RZECZ WSPÓŁPRACY Z UKRAINĄ	17
Biuro Współpracy z Zagranicą Polskiej Akademii Nauk	17
Polska Akademia Nauk Przedstawicielstwo w Kijowie	17
Interdyscyplinarny zespół doradczy do spraw współpracy naukowej z Ukrainą przy Prezesie PAN	17
Jednostki naukowe Polskiej Akademii Nauk	18
DZIAŁANIA UPOWSZECHNIAJĄCE I WYDARZENIA TOWARZYSZĄCE	21
Szkolenia dla naukowców z Ukrainy w zakresie obsługi baz bibliometrycznych Elsevier	21
Szkolenia dla redaktorek czasopism naukowych z Ukrainy	21
Polsko-ukraińskie nagrody za wspólne badania naukowe	23
Wizyta uczniów Warszawskiej Szkoły Ukraińskiej w Centrum Astronomicznym im. Mikołaja Kopernika PAN oraz Centrum Badań Kosmicznych PAN	23
PODZIĘKOWANIA	25
ZAŁĄCZNIK NR 1: Darczyńcy	27
ZAŁĄCZNIK NR 2: 10-punktowy plan działania na rzecz odbudowy nauki, badań i innowacji w Ukrainie	29
ZAŁĄCZNIK NR 3: A future for Ukrainian science	31
ZAŁĄCZNIK NR 4: Lista projektów LTP	32

Wprowadzenie

Raport dokumentuje zaangażowanie Polskiej Akademii Nauk (PAN) we wsparcie ukraińskiego środowiska naukowego po napaści Rosji na Ukrainę. W początkowej fazie wojny działania pomocowe skupiały się wokół zapewnienia niezbędnej pomocy humanitarnej uchodźcom z Ukrainy przez Kancelarię, instytuty i pozostałe jednostki naukowe PAN. Adresatem tej pomocy w większości byli ukraińscy naukowcy zmuszeni do opuszczenia kraju. Potrzebowali oni nie tylko zaspokojenia potrzeb bytowych w postaci mieszkania, odzieży, produktów spożywczych i innych materiałów niezbędnych do codziennego funkcjonowania, ale też możliwości podjęcia pracy. Zagospodarowanie ich potencjału i umożliwienie zatrudnienia zgodnie z kwalifikacjami stało się wyzwaniem, przed którym stanęła Akademia.

Kierownictwo PAN podjęło więc długofalowe działania, których celem jest **umożliwienie kontynuacji badań przez ukraińskich naukowców zarówno tych, którzy opuścili Ukrainę, jak i tych, którzy pozostali w kraju, oraz wspieranie planów odbudowy nauki w Ukrainie po zakończeniu wojny**. Środki, którymi dysponuje PAN, okazały się niewystarczające nawet na zaspokojenie wstępnie zidentyfikowanych potrzeb i realizacji zaplanowanych w związku z nimi programów.

Wykorzystując pozycję Akademii i ugruntowaną opinię wśród światowych organizacji naukowych jako godnej zaufania instytucji charakteryzującej się doskonałością naukową, niepodlegającej wpływom politycznym i prowadzącej transparentną politykę finansową, kierownictwo PAN zwróciło się do bratnich akademii nauk i międzynarodowych stowarzyszeń naukowych o wsparcie finansowania działań pomocowych. Apel ten spotkał się z bardzo dobrym odzewem, PAN uzyskała na realizację swoich programów równowartość ponad 40 mln PLN.

W czerwcu 2022 roku w Warszawie Akademia zorganizowała spotkanie przedstawicieli czołowych zagranicznych akademii nauk, podczas którego opracowano, opublikowany m.in. w *Science*, plan wsparcia nauki w Ukrainie. Prace koncepcyjne nad programami wspierającymi ten 10-punktowy plan

odbudowy nauki w Ukrainie prowadzone są przez struktury Polskiej Akademii Nauk, w tym: Biuro Współpracy z Zagranicą, Przedstawicielstwo PAN w Kijowie, powołany w 2024 roku interdyscyplinarny zespół doradczy ds. współpracy naukowej z Ukrainą oraz jednostki naukowe. W efekcie mechanizmy wsparcia systemu nauki w Ukrainie opracowane i koordynowane przez PAN we współpracy z partnerami zagranicznymi stały się spójnym dobrze zaplanowanym i niemającym odpowiednika programem pomocowym mającym krótko- i długodystansową perspektywę.

Doświadczenia na poziomie instytucjonalnym wynikające z zastosowanych mechanizmów pomocowych pozwalają na wskazanie tych działań, które skutecznie, aczkolwiek niewystarczająco wspierają zarówno ukraińskie instytucje naukowe, jak i naukowców. Dobrym przykładem jest podwójna afiliacja naukowców ukraińskich prowadzących badania w jednostkach naukowych PAN w ramach długoterminowego programu wsparcia LTP czy implementowanie europejskich standardów w naukowym systemie Ukrainy, co znacząco przyczynia się do intensyfikacji związków tego kraju z Unią Europejską. Jest to bez wątpienia historyczną koniecznością i warunkiem zapewnienia trwałej suwerenności, tożsamości i dobrobytu Ukrainy. Polska Akademia Nauk to instytucja, która umiejętnie wykorzystuje swój potencjał do wsparcia tego procesu i борąc pod uwagę dotychczasowe doświadczenia jest dobrze przygotowana do realizowania kolejnych inicjatyw na rzecz Ukrainy we współpracy z partnerami z kraju i z zagranicy.

Działania PAN na rzecz Ukrainy

Polska Akademia Nauk szybko i skutecznie odpowiedziała na kryzys związany z napaścią Rosji na Ukrainę i od pierwszych dni wojny czynnie włączyła się we wspieranie środowiska naukowego Ukrainy. Wsparcie przekazywane jest zarówno naukowcom, którzy zmuszeni byli opuścić kraj, jak i tym pozostającym na jego terytorium. Ma ono na celu przede wszystkim zachowanie ciągłości prowadzonych przez naukowców badań naukowych, tak aby na ich bazie odbudowywać Ukrainę po zakończeniu wojny.

Najważniejsze aspekty działań

- posępowanie w uzgodnieniu z Narodową Akademią Nauk Ukrainy,
- szybkość reakcji, elastyczność działania,
- współpraca z jednostkami naukowymi PAN oraz partnerami z zagranicy,
- dobre relacje z czołowymi zagranicznymi instytucjami naukowymi,
- podwójna afiliacja (ukraińska i polska) finansowanych badań.

Dane liczbowe i kalendarium

Tabela zawierająca informacje o liczbie naukowców z Ukrainy, którzy uzyskali wsparcie finansowe z Polskiej Akademii Nauk w latach 2022–2024, wraz z przeznaczonymi na ten cel kwotami, w podziale na środki z dotacji podmiotowej oraz środki pozabudżetowe.

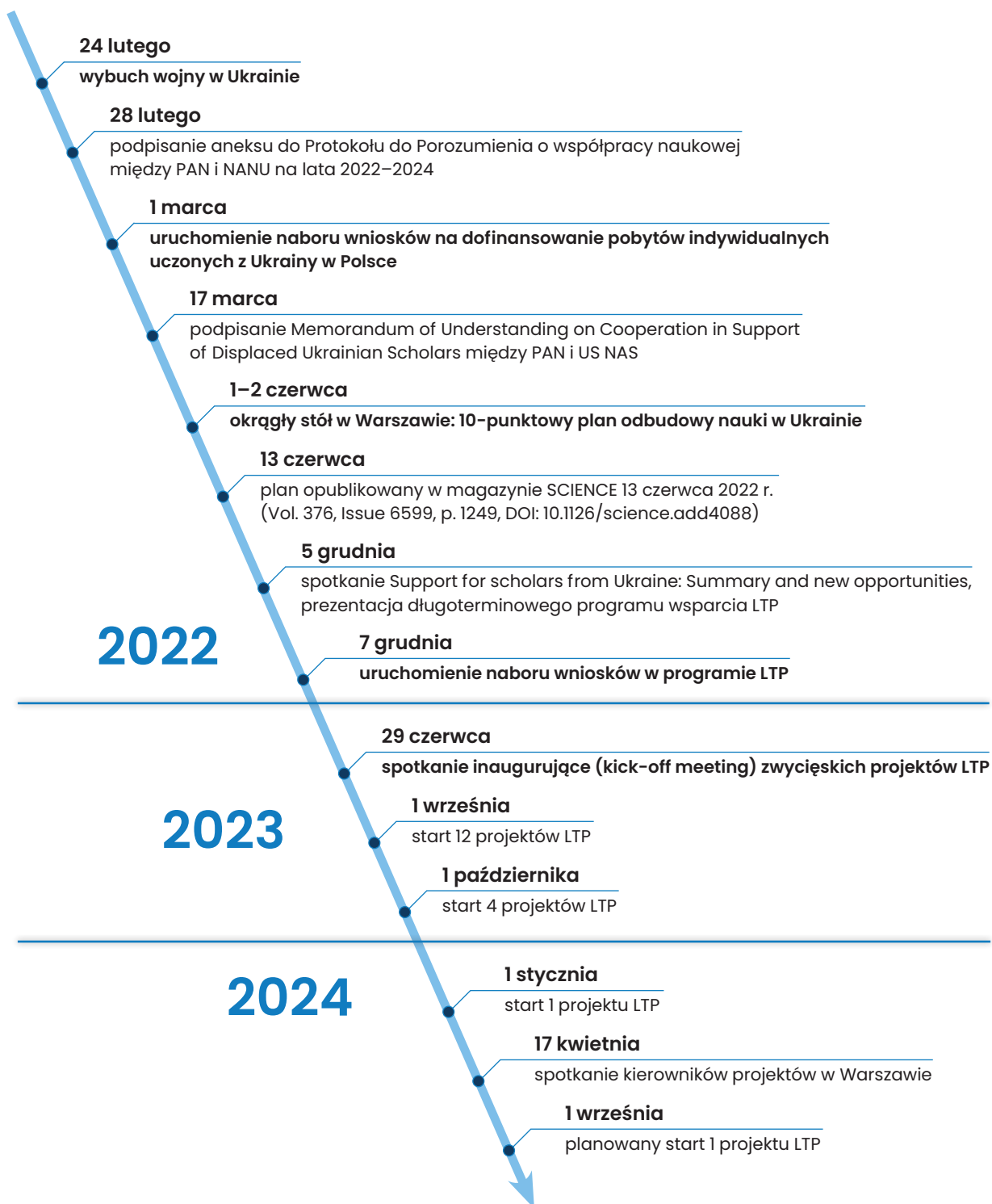
Dane liczbowe

		2022		2023		2024 ^[1]	
źródło finansowania	program wsparcia	liczba naukowców	kwota PLN	liczba naukowców	kwota PLN	liczba naukowców	kwota PLN
dotacja podmiotowa	pobyty indywidualne naukowców z Ukrainy w jednostkach naukowych PAN	110	3 415 069	83	898 492	42	708 745
środki pozabudżetowe	pobyty indywidualne naukowców z Ukrainy w jednostkach naukowych PAN	115	2 743 497	4	118 820	1	18 280
	długoterminowy program wsparcia LTP	–	–	83	10 492 925	88	10 881 662
ogółem		225	6 158 566	170	11 510 237	131	11 608 687

^[1] wykonanie zaplanowane do realizacji

Schemat działań Polskiej Akademii Nauk od dnia wybuchu wojny w Ukrainie. Szczegółowy opis działań znajduje się w dalszej części raportu.

Kalendarium działań

Programy PAN wspierające naukowców z Ukrainy

inicjatywy takie jak program pobytów indywidualnych oraz długoterminowy program wsparcia LTP przyczyniły się do zachowania ciągłości badań naukowych i wsparcia kapitału ludzkiego w nauce w Ukrainie. W obliczu trwającego konfliktu kontynuacja i rozwój tych programów są kluczowe dla wzmocnienia kapitału ludzkiego w regionie.

PROGRAM POBYTÓW INDYWIDUALNYCH

Akademia jest instytucją naukową, która najszybciej w Polsce uruchomiła program odpowiadający na potrzebę pomocy obywatelom Ukrainy zmuszonym opuścić kraj w związku z napaścią zbrojną Rosji. Już **28 lutego 2022 roku** ówczesny Prezes Polskiej Akademii Nauk (PAN) Jerzy Duszyński i Prezydent Narodowej Akademii Nauk Ukrainy (NANU) Anatoly Zagorodny podpisali aneks do *Protokołu o współpracy naukowej między Polską Akademią Nauk i Narodową Akademią Nauk Ukrainy na lata 2022–2024*, na podstawie którego zorganizowano niemal natychmiastową pomoc dla naukowców z Ukrainy, którzy opuścili kraj po 24 lutego 2022 roku. Na podstawie tego aneksu **1 marca 2022 roku** uruchomiony został pierwszy nabór wniosków o dofinansowanie kosztów pobytów badawczych naukowców z Ukrainy w jednostkach naukowych Polskiej Akademii Nauk. Program zapewnił maksymalnie 10-miesięczne pobyty naukowe w Polsce, umożliwiające kontynuację prac badawczych. Naukowcy z Ukrainy podczas pobytów w PAN zachowali swoje ukraińskie afiliacje oraz otrzymali środki finansowe na wyżywienie, zakwaterowanie i zwrot kosztów podróży do Polski.

Pierwsze fundusze na powyższy cel zostały wygospodarowane z dotacji podmiotowej Biura Współpracy z Zagranicą Polskiej Akademii Nauk. Środki te skończyły się jednak w kilka dni po otwarciu naboru zgłoszeń. Ze względu na skalę potrzebnego wsparcia, Biuro podjęło starania o pozyskanie dodatkowych środków na wsparcie dla naukowców z Ukrainy. Ich efektem było podpisanie **17 marca 2022 roku** przez Prezesa Polskiej Akademii Nauk Jerzego Duszyńskiego i Prezes Narodowej Akademii Nauk Stanów Zjednoczonych (US NAS) Marcję McNutt *Memorandum of Understanding on Cooperation in Support of Displaced Ukrainian Scholars*. Środki z US NAS przeznaczono na kontynuację programu wsparcia. Naukowcy z Ukrainy otrzymali finansowanie trzymiesięcznych pobytów badawczych w jednostkach PAN z możliwością ich przedłużenia do maksymalnie sześciu miesięcy. Program umożliwił pokrycie kosztów wyżywienia i zakwaterowania, ale także podstawowych potrzeb związanych z nieoczekiwaną zmianą miejsca pobytu, takich jak artykuły spożywcze, odzież, drobny sprzęt gospodarstwa domowego itp.

W lipcu 2022 roku Akademia pozyskała dodatkowe środki na program pobytów indywidualnych z Ministerstwa Edukacji i Nauki. Pomoc finansową na rzecz naukowców z Ukrainy

przekazały także liczne organizacje międzynarodowe, których PAN jest członkiem. Załącznik nr 1 do raportu stanowi wykaz instytucji naukowych wraz z kwotami przekazanymi PAN na wsparcie Ukrainy w 2022 roku.

Dodatkowo od kwietnia 2022 roku do czerwca 2023 roku jednostka PAN – Polski Instytut Studiów Zaawansowanych (PIASt) – realizowała trzy porozumienia z Instytutem Nauk o Człowieku (The Institute for Human Sciences, IWM) obejmujące granty dla pięciu naukowców na kwotę 65 tys. EUR oraz jedno porozumienie z Izraelskim Instytutem Studiów Zaawansowanych (The Israel Institute for Advanced Studies, IIAS) na kwotę 10 tys. USD. Środki przeznaczone były na sfinansowanie kosztów trzymiesięcznych grantów badawczych w zakresie nauk humanistycznych i społecznych.

W lipcu 2023 roku koordynację grantów IWM przejęło Biuro Współpracy z Zagranicą PAN, zawierając kolejne porozumienie na kwotę 15 tys. EUR.

Łącznie w 2022 roku Akademia sfinansowała **225 pobyków naukowych, w tym 108 ze środków pozyskanych z US NAS**. W 2023 i 2024 roku Biuro Współpracy z Zagranicą PAN kontynuuje wsparcie obywateli Ukrainy prowadzących badania w jednostkach naukowych PAN, jednak w mniejszym stopniu niż w pierwszym roku konfliktu zbrojnego.

DŁUGOTERMINOWY PROGRAM WSPARCIA LTP

W 2022 roku rozpoczęto pracę nad uruchomieniem nowego programu wsparcia dla Ukrainy, stanowiącego odpowiedź na uzgodniony w czerwcu tego roku plan odbudowy nauki w Ukrainie. 5 grudnia w Warszawie odbyło się spotkanie „Support for scholars from Ukraine: Summary and new opportunities”, na którym zebrali się przedstawiciele Narodowej Akademii Nauk Stanów Zjednoczonych oraz dyrektorzy jednostek PAN, goszczących ukraińskich badaczy w ramach programów wsparcia uruchomionych tuż po wybuchu wojny w Ukrainie. Podczas spotkania zaprezentowano zasady nowego długoterminowego programu wsparcia finansowego dla ukraińskich zespołów badawczych, do którego nabór wniosków rozpoczął się 7 grudnia 2022 roku.

Partnerami projektu są: Narodowa Akademia Nauk Stanów Zjednoczonych (US NAS), Królewskie Towarzystwo w Londynie (Royal Society), Elsevier, Niemiecka Akademia Przyrodników Leopoldina, Uniwersytet NCKU z Tajwanu, Królewska Szwedzka Akademia Literatury, Historii i Nauk Antycznych.

NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES

THE
ROYAL
SOCIETY

Leopoldina
Nationale Akademie
der Wissenschaften

Kungl. KUNGL. VITTERHETS HISTORIE
OCH ANTIKVITETS AKADEMIEN
Vitterhetsakademien

Program zakłada finansowanie dwu- lub trzyletnich projektów badawczych realizowanych przez maksymalnie 5-osobowe zespoły naukowe, których członkowie (poza Kierownikami Projektów) mogą pozostawać na terenie Ukrainy. Wszyscy członkowie ukraińskich zespołów prowadzą badania z podwójną afiliacją.

Finansowanie w projekcie obejmuje m.in.:

- wynagrodzenia członków zespołów badawczych,
- dopłatę do kosztów zakwaterowania w przypadku przeniesienia się do Polski na czas trwania projektu,
- ewentualne koszty związane z udziałem w konferencjach, dostępem do specjalistycznej aparatury badawczej lub zakupem niezbędnego drobnego sprzętu badawczego.

Do programu zgłosiły się 174 ukraińskie zespoły badawcze. Ostatecznie w programie LTP – po dwustopniowej ocenie merytorycznej koordynowanej przez US NAS – do realizacji wyłonionych zostało 18 dwu- lub trzyletnich projektów badawczych. Budżet programu wynosi 8 391 638 USD. Wykaz zwycięskich projektów stanowi Załącznik nr 4 do raportu.

29 czerwca 2023 roku w Warszawie odbyło się spotkanie inauguracyjne (kick-off meeting) zwycięskich projektów LTP. W wydarzeniu uczestniczyli Marcia McNutt – Prezes Narodowej Akademii Nauk USA, Anatoly Zagorodny – Prezydent Narodowej Akademii Nauk Ukrainy, Marek Konarzewski – Prezes PAN oraz Ian Wiggins reprezentujący Royal Society, David Neal reprezentujący firmę Elsevier i Meifen Chen reprezentująca NCKU. Gościem specjalnym wydarzenia był Mark Brzezinski – Ambasador Stanów Zjednoczonych w Polsce.

Kierownicy projektów oraz przedstawiciele partnerów LTP podczas spotkania inauguracyjnego, które odbyło się w Warszawie 29 czerwca 2023 r.

Mark Brzezinski – Ambasador USA w Polsce
był gościem specjalnym spotkania
inaugurującego zwycięskie projekty LTP

Marek Konarzewski – Prezes PAN i Marcia McNutt – Prezes Narodowej Akademii Nauk USA
w trakcie podpisania porozumienia o finansowaniu programu LTP

We wrześniu i październiku 2023 roku rozpoczęła się realizacja ukraińskich projektów badawczych, które uzyskały finansowanie w ramach konkursu LTP. Koszt jednego trzy-letniego projektu to średnio ok. 1,84 mln PLN.

Zespoły badawcze goszczone są przez:

- Centrum Astronomiczne Mikołaja Kopernika PAN
- Centrum Badań Kosmicznych PAN (2 projekty)
- Instytut Agrofizyki PAN
- Instytut Biochemii i Biofizyki PAN
- Instytut Chemii Bioorganicznej PAN
- Instytut Chemii Fizycznej PAN
- Instytut Chemii Organicznej PAN
- Instytut Farmakologii PAN
- Instytut Fizyki PAN
- Instytut Geofizyki PAN
- Instytut Matematyczny PAN
- Instytut Metalurgii i Inżynierii Materiałowej PAN
- Instytut Niskich Temperatur i Badań Strukturalnych PAN
- Instytut Psychologii PAN
- Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN
- Instytut Wysokich Ciśnień PAN (2 projekty).

17 kwietnia 2024 roku w Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie odbyło się spotkanie kierowników ukraińskich projektów badawczych realizowanych w ramach programu długoterminowego wsparcia LTP. Obecni na spotkaniu kierownicy projektów przedstawili dotychczasowy przebieg prac badawczych. Wśród wyników są już pierwsze prace opublikowane w najlepszych międzynarodowych czasopismach, np. A.A. Marchenko, O.L. Kapitanchuk, Y.Yu. Lopatina, K.G. Nazarenko, A.I. Senenko, N. Katsonis, V.G. Nazarenko, and O.D. Lavrentovich, Polar Self-Organization of Ferroelectric Nematic-Liquid-Crystal Molecules on Atomically Flat Au (111) Surface (aps.org), *Phys. Rev. Lett.* 2024, 132, 098101, DOI: [10.1103/PhysRevLett.132.098101](https://doi.org/10.1103/PhysRevLett.132.098101).

Program LTP spotkał się z powszechnym uznaniem. Strona ukraińska zgłasza silny postulat jego kontynuacji. Obecnie w PAN trwają działania na rzecz pozyskania środków na drugą edycję programu LTP. Tym razem nabór wniosków planowany jest w obszarze nauk medycznych ze szczególnym uwzględnieniem badań w szeroko pojętym obszarze Post Traumatic Stress Disorder (PTSD). W porozumieniu z Narodową Akademią Nauk Medycznych Ukrainy zidentyfikowano już ośrodki w Ukrainie i Polsce, które mogłyby współpracować w tym zakresie.

Plan odbudowy nauki w Ukrainie

1 i 2 czerwca 2022 roku w Warszawie odbyły się spotkania prezesów i przedstawicieli czołowych zagranicznych akademii nauk, a ich gościem honorowym był Prezydent Narodowej Akademii Nauk Ukrainy Anatoly Zagorodny. Tematem rozmów były bieżące potrzeby instytucji naukowych w ogarniętej wojną Ukrainie i możliwości dalszej pomocy. Prezydent NANU przedstawił stan zniszczeń ukraińskiej infrastruktury naukowej i wskazał najpilniejsze potrzeby ukraińskich badaczy. W rozmowach udział wzięli także:

- **Marcia McNutt** – Prezes Narodowej Akademii Nauk Stanów Zjednoczonych,
- **Antonio Loprieno** – Prezydent ALLEA,
- **Gerald Haug** – Prezes Niemieckiej Akademii Przyrodników Leopoldina,
- **Robin Grimes** – Wiceprezes i Sekretarz Spraw Zagranicznych Towarzystwa Królewskiego w Londynie,
- **Marie Louise Nosch** – Prezes Królewskiej Duńskiej Akademii Nauk i Literatury,
- **Thomas Sinkjær** – Sekretarz Generalny Królewskiej Duńskiej Akademii Nauk i Literatury,
- **Andy Hopper** – Skarbnik Towarzystwa Królewskiego w Londynie,
- **Vaughan Turekian** – Dyrektor ds. Polityki i Spraw Międzynarodowych Narodowej Akademii Nauk Stanów Zjednoczonych,

- **Jerzy Duszyński** – Prezes Polskiej Akademii Nauk w latach 2015-2022,
- **Roman Słowiński** – Wiceprezes Polskiej Akademii Nauk w latach 2019-2022,
- **Paweł Rowiński** – Wiceprezes Polskiej Akademii Nauk w latach 2015-2022,
- **Anna Plater-Zyberk** – Dyrektor Biura Współpracy z Zagranicą Polskiej Akademii Nauk.

Uczestnicy spotkania uzgodnili stanowisko i 10-punktowy plan odbudowy nauki w Ukrainie (Załącznik nr 2):

1. Utrzymywać afiliacje instytucjonalne w Ukrainie ukraińskich naukowców zatrudnionych tymczasowo za granicą, aby zachęcić ich do powrotu do kraju po ustaniu działań wojennych i po poprawie sytuacji w kraju.
2. Uruchomić specjalne programy finansowania skierowane do młodych naukowców z Ukrainy i ich zespołów, w tym takie, które wykorzystują umowy o pracę zdalną.
3. Stworzyć programy finansowania wspólnych badań prowadzonych przez zespoły międzynarodowe z naukowcami pracującymi w Ukrainie oraz uruchomić finansowanie tzw. joint appointments.
4. Zapewniać dostęp do specjalistycznych placówek badawczych za granicą, zwłaszcza takich, które zapewniają możliwość prowadzenia badań realizowanych wcześniej w obiektach uszkodzonych lub zniszczonych podczas działań wojennych w Ukrainie.

Powitanie przedstawicieli zagranicznych instytucji naukowych przez Prezesa Polskiej Akademii Nauk

Przedstawiciele instytucji naukowych biorący udział w spotkaniu dotyczącym odbudowy nauki w Ukrainie

5. Zapewniać ukraińskim instytucjom naukowym zdalny, bezpłatny dostęp do czasopism naukowych.
6. Udzielać zwolnień z opłat za przetwarzanie artykułów (APC), składki członkowskie w organizacjach naukowych oraz opłat za udział w konferencjach dla naukowców i organizacji badawczych w Ukrainie.
7. Zapewniać ukraińskim naukowcom możliwości nawiązywania kontaktów i wzajemnego uczenia się ze współpracownikami i organizacjami działającymi w międzynarodowej wspólnocie badawczej.
8. Przekazywać instytucjom ukraińskim bardzo potrzebny i wciąż nadający się do użytku sprzęt laboratoryjny i badawczy w celu zastąpienia wyposażenia zniszczonego w czasie wojny.
9. Zaplanować powojenną odbudowę nauki w Ukrainie z uwzględnieniem przyszłych potrzeb narodu, w tym modernizacji ukraińskiego systemu badań naukowych, innowacji oraz edukacji.
10. Ustanowić radę koordynacyjną w celu zmaksymalizowania oddziaływania, zminimalizowania redundancji i w celu sensownego wykorzystania synergii, z uwzględnieniem aspektów związanych z młodszymi i starszymi naukowcami.

13 czerwca 2022 roku w magazynie *Science* został opublikowany editorial: J. Duszyński, M. McNutt, and A. Zagorodny, A future for Ukrainian science, *Science*, Vol 376, Issue 6599, p. 1249, DOI: [10.1126/science.add4088](https://doi.org/10.1126/science.add4088), który stanowi Załącznik nr 3 do raportu.

Struktury PAN działające na rzecz współpracy z Ukrainą

Działania na rzecz realizacji planu odbudowy nauki w Ukrainie prowadzą Biuro Współpracy z Zagranicą, PAN Przedstawicielstwo w Kijowie, Interdyscyplinarny Zespół ds. współpracy naukowej z Ukrainą oraz jednostki naukowe.

BIURO WSPÓŁPRACY Z ZAGRANICĄ POLSKIEJ AKADEMII NAUK

Realizuje bieżące programy na rzecz naukowców, takie jak program pobytów indywidualnych oraz długoterminowy program wsparcia LTP, a także organizuje spotkania i szkolenia dla ukraińskich naukowców.

POLSKA AKADEMIA NAUK PRZEDSTAWICIELSTWO W KIJOWIE

Jednostka odpowiada za nawiązywanie, utrzymywanie i rozwijanie współpracy naukowej i naukowo-badawczej. Pomimo działań wojennych Przedstawicielstwo organizuje konferencje i wyjazdy robocze na terytorium Ukrainy. Funkcjonowanie jednostki pozwala na nieprzerwane utrzymywanie kontaktów z kluczowymi miejscowymi partnerami, m.in. Narodową Akademią Nauk Ukrainy i jej instytutami, Narodowym Funduszem Badań, Ministerstwem Oświaty i Nauki Ukrainy czy miejscowymi uniwersytetami.

INTERDYSCYPLINARNY ZESPÓŁ DORADCZY DO SPRAW WSPÓŁPRACY NAUKOWEJ Z UKRAINĄ PRZY PREZESIE POLSKIEJ AKADEMII NAUK

Zespół został powołany na podstawie Decyzji nr 16/2024 Prezesa Polskiej Akademii Nauk z dnia 13 marca 2024 roku. Zadania Zespołu obejmują, w szczególności:

- 1) bieżące monitorowanie sytuacji w Ukrainie i analiza możliwych scenariuszy zaangażowania w proces odbudowy sektora nauki i badań,
- 2) opracowywanie analiz dotyczących sytuacji sektora nauki i badań w Ukrainie na potrzeby środowiska naukowego w Polsce, urzędów administracji publicznej itd.,
- 3) opiniowanie programów i inicjatyw dotyczących wsparcia instytucji naukowych i szkolnictwa wyższego w Ukrainie,
- 4) nawiązywanie i utrzymywanie kontaktów z podmiotami o podobnym profilu działającymi w Polsce i za granicą.

Skład Zespołu:

- Przewodniczący – **Jerzy Duszyński**, Polska Akademia Nauk
- Sekretarz – **Mateusz Białas**, Polska Akademia Nauk

Członkowie:

- **Paweł Kaczmarczyk**, Uniwersytet Warszawski
- **Grzegorz Motyka**, Polska Akademia Nauk
- **Anna Plater-Zyberk**, Polska Akademia Nauk
- **Andrzej Rychard**, Polska Akademia Nauk
- **Błażej Skoczeń**, Politechnika Krakowska
- **Monika Stanny**, Polska Akademia Nauk
- **Jan Osiński**, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, przedstawiciel wskazany przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

JEDNOSTKI NAUKOWE POLSKIEJ AKADEMII NAUK

Jednostki naukowe Polskiej Akademii Nauk od pierwszych dni zbrojnej napaści Rosji na Ukrainę włączyły się w organizację wszelkiej możliwej pomocy dla obywateli Ukrainy zmuszonych opuścić swój kraj. Poza wsparciem uzyskanym z Kancelarii Polskiej Akademii Nauk, działania objęły:

- natychmiastową doraźną pomoc bytową poprzez organizowanie przez pracowników jednostek PAN zbiorów odzieży, produktów spożywczych i innych materiałów niezbędnych do codziennego funkcjonowania,
- nieodpłatne udostępnienie pomieszczeń służbowych jako miejsca zakwaterowania dla przybywających z Ukrainy naukowców, często kosztem zwiększenia wydatków jednostki,
- wsparcie przez pracowników jednostek w zakresie tłumaczenia rozmów i dokumentów w trakcie załatwiania formalności,
- zatrudnienie ukraińskich naukowców w jednostkach ze środków pozyskiwanych z różnych źródeł, w tym z Narodowego Centrum Nauki (NCN), Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (NAWA), Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki (NPRH), Fundacji Kościuszkowskiej, Funduszu Scholar Rescue Fund Instytutu Edukacji Międzynarodowej, Niemieckiego Instytutu Historycznego w Warszawie, Targeting Researchers through Innovative Practices and multiLingual Exploration (TRIPLE), Directory of Open Access Journals (DOAJ), MSCA4Ukraine,
- wspólne polsko-ukraińskie prace nad publikacjami naukowymi
- wsparcie starań naukowców z Ukrainy o pozyskanie środków na kontynuację prowadzonych przez nich badań naukowych, bezpośrednio lub w formie szkoleń i webinarów,
- zawieszenie współpracy z naukowcami z Rosji,
- zmiana kolorystyki logotypów polskich jednostek naukowych poprzez dodanie symbolicznych barw Ukrainy.

Działania na rzecz naukowców z Ukrainy wykazało 28 jednostek naukowych PAN, tj. (alfabetycznie):

1. Centrum Fizyki Teoretycznej PAN
2. Instytut Badań Literackich PAN
3. Instytut Botaniki PAN
4. Instytut Chemii Bioorganicznej PAN
5. Instytut Dendrologii PAN
6. Instytut Farmakologii PAN
7. Instytut Fizjologii Roślin PAN
8. Instytut Fizyki Jądrowej PAN
9. Instytut Genetyki Roślin PAN
10. Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla PAN
11. Instytut Immunologii i Terapii Doświadczalnej im. Ludwika Hirszfelda PAN
12. Instytut Inżynierii Chemicznej PAN
13. Instytut Języka Polskiego PAN
14. Instytut Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych PAN
15. Instytut Matematyczny PAN
16. Instytut Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej im. M. Mossakowskiego PAN
17. Instytut Metalurgii i Inżynierii Materiałowej PAN
18. Instytut Nauk Ekonomicznych PAN
19. Instytut Nauk Geologicznych PAN
20. Instytut Nauk Prawnych PAN
21. Instytut Niskich Temperatur i Badań Strukturalnych PAN
22. Instytut Ochrony Przyrody PAN
23. Instytut Paleobiologii PAN
24. Instytut Sławistyki PAN
25. Instytut Studiów Politycznych PAN
26. Instytut Sztuki PAN
27. Instytut Wysokich Ciśnień PAN
28. Muzeum i Instytut Zoologii PAN

Wszystkie działania jednostek naukowych PAN, zarówno prowadzone w sposób oficjalny, jak i wynikające z odruchu serca ich pracowników, były i nadal są niezwykle ważne i potrzebne. Poniżej przedstawiamy przykładowe działania wychodzące poza przedstawiony wcześniej schemat:

Realizacja przez **Instytut Badań Literackich PAN** projektu pt. „*Ryby, żaby i raki*” czy „*Rupaki*”? *Złota dziesiątka poezji dla dzieci na lekcjach języka polskiego jako obcego/drugiego* w ramach Programu Promocja języka polskiego NAWA. Rezultatem projektu jest przede wszystkim wzrost kompetencji studentów oraz wykładowców oraz wzboga-

cenie oferty szkoleniowej i oferty materiałów dydaktycznych z zakresu edukacji polonistycznej i językowej. W efekcie działań powstanie pakiet edukacyjny oraz zostaną przeprowadzone szkolenia online na Ukrainie wraz z lekcjami pokazowymi opartymi na przygotowanych materiałach dydaktycznych. Dobór poezji dla dzieci uwzględnia zakres obecny w programach polonijnych szkół w Ukrainie oraz w klasach z wykładowym językiem polskim, a także w programach przedmiotowych literatury powszechnej. Podręcznik dostępny jest do pobrania pod linkiem <https://ibl.waw.pl/pl/o-instytucie/pracownie-i-zespoły/zespół-literatura-a-glottodydaktyka/projekty/ryby-zaby-i-raki>. W trakcie realizacji projektu zorganizowano również szkolenia metodyczne z zakresu technik pracy z dziećmi.

Wykładowcy z Zespołu Literatura a Glottodydaktyka IBL PAN przeprowadzili webinarium pt. *Uczeń z Ukrainy w polskiej szkole* skierowane do nauczycieli. Doświadczeni lektorzy, pracujący od wielu lat z cudzoziemcami, podzielili się swoją wiedzą m. in. na temat podręczników i materiałów do nauki języka polskiego jako obcego, sprawności językowych, omówili statut prawny cudzoziemskiego ucznia. Webinarium odbyło się 19 marca 2022 roku.

Instytut Historii PAN przeznaczył z własnych środków ok. 51 tys. PLN na zakwaterowanie naukowców z Ukrainy, którzy uciekli do Polski przed działaniami zbrojnymi. Fundacja IH PAN od 2022 roku organizuje zbiórki środków przeznaczonych na stypendia socjalne dla ukraińskich uczonych. W latach 2022–2024 w Instytucie zorganizowano dwie zbiórki sprzętu medycznego.

Instytut Sławistyki PAN zorganizował bezpłatne kursy języka polskiego dla obywateli Ukrainy oraz kursy języka ukraińskiego dla wolontariuszy z Polski zaangażowanych w niesienie pomocy. Ponadto Instytut organizuje cykliczne seminarium naukowe pt. *Ukraińskie wtorki*. W ramach comiesięcznych spotkań online badaczki i badacze z różnych ośrodków akademickich Ukrainy, Polski, a także zagranicy, m.in. Austrii i Niemiec, przedstawiają swoje badania nad językiem, literaturą i kulturą ukraińską.

Dyżury w punktach medycznych w Przemysłu pracowników **Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego afiliowanego przy Instytucie Chemii Bioorganicznej PAN** będących wolontariuszami i ratownikami Grupy Ratownictwa Polskiego Czerwonego Krzyża w Poznaniu, udzielanie całodobowej pomocy medycznej oraz humanitarnej uchodźcom, udział w przygotowywaniu i dystrybucji pomocy humanitarnej PCK w Poznaniu.

Przygotowanie, publikacja i bieżące aktualizowanie przez pracowników **Instytutu Dendrologii PAN** broszur informacyjnych o aktualnych dostępnych dla naukowców z Ukrainy programach, mogących zapewnić środki na kontynuację prowadzonych wcześniej badań.

Muzeum i Instytut Zoologii PAN przekazał dwa transporty nieużywanych przez pracowników instytutu mebli i szkła laboratoryjnego do jednostek ukraińskich w celu uzupełnienia ich braków i tym samym wsparcia badań naukowych.

1 marca 2022 roku Rada Naukowa **Instytutu Fizyki Jądrowej im. Henryka Niewodniczańskiego PAN** w Krakowie podjęła Uchwałę nr 19/2022 potępiającą zbrojną napaść Federacji Rosyjskiej na Ukrainę wraz z apelem do środowiska naukowego o wyrażanie solidarności z narodem Ukrainy oraz o udzielanie jego obywatelom wszelkiej niezbędnej pomocy w przetrwaniu wojny: https://www.ifj.edu.pl/instytut/rada-naukowa/uchwaly/pdf/uchwala_19_2022.pdf.

Działania upowszechniające i wydarzenia towarzyszące

SZKOLENIA DLA NAUKOWCÓW Z UKRAINY W ZAKRESIE OBSŁUGI BAZ BIBLIOMETRYCZNYCH ELSEVIER

W okresie październik-grudzień 2022 roku Biuro Współpracy z Zagranicą we współpracy z firmą Elsevier zorganizowało w sumie 6 szkoleń z obsługi baz bibliometrycznych dotyczących m.in. funkcjonalności bazy ScienceDirect, analizy bibliometrycznej za pomocą bazy Scopus i narzędzia SciVal, możliwości bazy abstraktowej Scopus, w tym także profilu autora, a także porad dla młodych naukowców w zakresie publikacji artykułów naukowych. Wszystkie wymienione szkolenia były otwarte zarówno dla pracowników Polskiej Akademii Nauk, jak i ukraińskich naukowców, przy czym PAN zorganizowała także trzy dodatkowe szkolenia, które prowadzone były w języku ukraińskim.

SZKOLENIA DLA REDAKTOREK CZASOPISM NAUKOWYCH Z UKRAINY

W dniach 4–6 października 2022 roku w Pałacu Staszica odbyły się warsztaty zorganizowane przez PAN we współpracy z firmą Elsevier dla przedstawicielek redakcji czasopism naukowych i wydawców z Ukrainy. Podczas szkolenia przedstawiono uczestniczkom m.in. międzynarodowe praktyki zarządzania publikacją czasopism naukowych, praktyczne wykorzystywanie baz danych, budowanie modeli biznesowych oraz wykorzystywanie mediów społecznościowych do komunikacji.

Redaktorki spotkały się też z przedstawicielami redakcji magazynu „Academia” wydawanego przez PAN. Praktyczne warsztaty poprowadzili wieloletni tłumacz czasopisma na język angielski Daniel Sax oraz redaktor naczelna i redaktor działu nauk o Ziemi Jolanta

Otwarcie szkolenia
dla ukraińskich
redaktorek przez
Dyrektorkę Biura
Współpracy
z Zagranicą PAN
– Annę Plater-Zyberk

Ukraińskie redaktorki
z dyplomami
ukończenia szkolenia

Iwańczuk. Redaktorzy podzielili się szczegółami i poradami związanymi m.in. z procesem wydawniczym, szukaniem interesujących tematów, koniecznością dostosowania języka wydawnictw do współczesnych standardów czy metodami na uatrakcyjnienie przekazywanych treści.

Podczas spotkania dyskutowano także o kierunkach rozwoju ukraińskich czasopism naukowych w obecnej sytuacji, ale też w perspektywie po zakończeniu działań wojennych oraz możliwościach współpracy redakcji ukraińskich z „Academią”.

POLSKO-UKRAIŃSKIE NAGRODY ZA WSPÓLNE BADANIA NAUKOWE

10 czerwca 2024 roku Prezes Polskiej Akademii Nauk Marek Konarzewski i Prezydent Narodowej Akademii Nauk Ukrainy Anatoly Zagorodny ogłosili konkurs na trzy równorzędne wspólne nagrody obu Akademii za najlepsze wyniki osiągnięte przez uczonych PAN i NANU podczas wspólnych badań. Konkurs organizowany jest na podstawie *Porozumienia o nagrodach Polskiej Akademii Nauk i Narodowej Akademii Nauk Ukrainy za wybitne osiągnięcia naukowe w wyniku prowadzonych wspólnych badań naukowych przez uczonych obu krajów* podpisanego w Kijowie 2 kwietnia 2013 roku oraz w Warszawie 8 kwietnia 2013 roku. Nagrody w wysokości 5 tys. USD każda (do podziału między polskie i ukraińskie zwycięskie zespoły badawcze) ufunduje w całości Polska Akademia Nauk.

WIZYTA UCZNIÓW WARSZAWSKIEJ SZKOŁY UKRAIŃSKIEJ W CENTRUM ASTRONOMICZNYM IM. MIKOŁAJA KOPERNIKA PAN ORAZ CENTRUM BADAŃ KOSMICZNYCH PAN

17 czerwca 2024 roku w Centrum Astronomicznym im. Mikołaja Kopernika Polskiej Akademii Nauk (CAMK PAN) oraz w Centrum Badań Kosmicznych PAN (CBK PAN) gościli uczniowie Warszawskiej Szkoły Ukraińskiej „SzkoUA”.

Uczniowie spotkali się z Kierownikami Projektów realizowanych w ramach długoterminowego programu wsparcia na rzecz Ukrainy (LTP). Andriy Zalizovskiy, Peter Bertsyk oraz Oleksiy Dudnyk opowiedzieli o założeniach swoich projektów. Podczas wizyty

Wizyta uczniów
Warszawskiej
Szkoły
Ukraińskiej
„SzkoUA”
w CAMK PAN

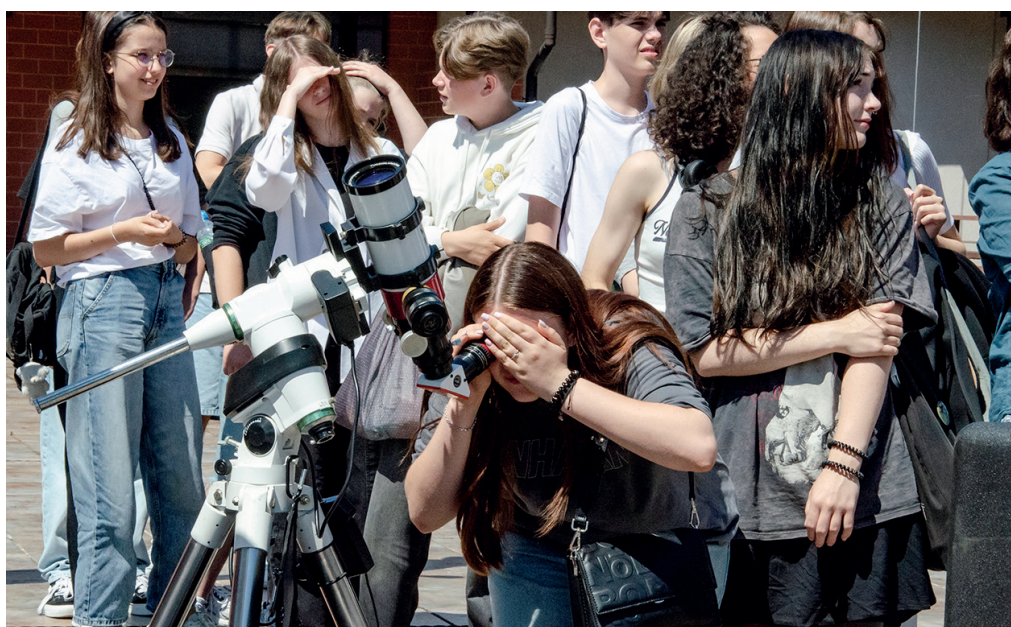

Wizyta uczniów
warszawskiej
szkoły ukraińskiej
w CBK PAN

w CAMK PAN uczniowie mieli możliwość oglądania oraz samodzielnego sfotografowania Słońca. Uczniowie zostali także zaproszeni do zwiedzenia CBK PAN, gdzie mogli przyjrzeć się codziennej pracy naukowców.

Największym zainteresowaniem cieszyła się strefa VR Kosmicznej Akademii, w ramach której uczniowie mieli możliwość zobaczenia zjawisk astronomicznych z wyjaśnieniem ich natury. Podczas pokazu uczniowie mieli m.in. okazję obserwować wnętrze czarnej dziury oraz poruszać się po stacji kosmicznej.

Obserwacja Słońca
przez uczniów
Warszawskiej
Szkoły Ukraińskiej
w siedzibie
CAMK PAN

Podziękowania

Polska Akademia Nauk składa darczyńcom serdeczne podziękowania za wsparcie finansowe umożliwiające realizację programów na rzecz odbudowy nauki w Ukrainie.

Wśród darczyńców znaleźli się (kolejność alfabetyczna):

- Elsevier (partner LTP)
- Europejska Federacja Biotechnologii (EFB)
- Europejska Rada Polarna (EPB)
- Europejski Komitet ds. Współpracy w dziedzinie fizyki nuklearnej (NuPECC)
- Forum Operatorów Badań Arktycznych (FARO)
- Instytut Nauk o Człowieku, Wiedeń (IWM)
- Izraelski Instytut Studiów Zaawansowanych (IIAS)
- Komitet Naukowy Badań Oceanicznych (SCOR)
- Kristof Coussement (darczyńca prywatny)
- Królewska Szwedzka Akademia Literatury, Historii i Nauk Antycznych (partner LTP)
- Międzynarodowa Federacja Astronautyczna (IAF)
- Międzynarodowa Federacja ds. Badań nad Historią Kobiet (IFRWH)
- Międzynarodowa Federacja Konstrukcji Betonowych (fib)
- Międzynarodowa Federacja Teorii Maszyn i Mechanizmów (IFTToMM)
- Międzynarodowa Komisja Numizmatyczna (CIN)
- Międzynarodowa Komisja Optyczna (ICO)
- Międzynarodowa Komisja Wykresów Fazowych (APDIC)
- Międzynarodowa Unia Akademicka (UAI)
- Międzynarodowa Unia Astronomiczna (IAU)
- Międzynarodowa Unia Badań Czwartorzędu (INQUA)

- Międzynarodowa Unia Biochemii i Biologii Molekularnej (IUBMB)
- Międzynarodowa Unia Biofizyki Czystej i Stosowanej (IUPAB)
- Międzynarodowa Unia Geodezji i Geofizyki (IUGG)
- Międzynarodowa Unia Geograficzna (IGU)
- Międzynarodowa Unia Historii i Filozofii Nauki i Techniki/Sekcja Historii Nauki i Techniki (IUHSPT/DHST)
- Międzynarodowa Unia Krystalografii (IUCr)
- Międzynarodowa Unia Laboratoriów i Ekspertów Materiałów, Systemów i Konstrukcji Badawczych (RILEM)
- Międzynarodowa Unia Leśnych Organizacji Badawczych (IUFRO)
- Międzynarodowa Unia Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej (IUTAM)
- Międzynarodowa Unia Nauk Antropologicznych i Etnologicznych (IUAES)
- Międzynarodowa Unia Nauk Geologicznych (IUGS)
- Międzynarodowa Unia Nauk o Radiu (URSI)
- Międzynarodowa Unia Nauk Żywnościowych (IUNS)
- Międzynarodowa Unia Nauki o Żywności i jej Technologii (IUFoST)
- Międzynarodowe Centrum Nauk Mechanicznych (CISM)
- Międzynarodowe Stowarzyszenie Badań Bizantologicznych (AIEB)
- Międzynarodowy Instytut Zwalczenia Hałasu (I-INCE)
- Międzynarodowy Komitet Nauk Historycznych (CISH)
- Międzynarodowy Stały Komitet Lingwistów (CIPL)
- Narodowa Akademia Nauk Stanów Zjednoczonych (US NAS) (partner LTP)
- Niemiecka Akademia Przyrodników Leopoldina (partner LTP)
- ON BOARD Public Relations Sp. z o.o. (L'Oréal)
- Królewskie Towarzystwo w Londynie (Royal Society) (partner LTP)
- Uniwersytet NCKU Tajwan (partner LTP)

Załącznik nr 1

DARCZYŃCY (kolejność alfabetyczna)	Kwota	Waluta
Elsevier (partner LTP)	250 000	USD
Europejska Federacja Biotechnologii (EFB)	500	EUR
Europejska Rada Polarna (EPB)	5500	EUR
Europejski Komitet ds. Współpracy w dziedzinie fizyki nuklearnej (NuPECC)	5629,80	EUR
Forum Operatorów Badań Arktycznych (FARO)	1500	EUR
Komitet Naukowy Badań Oceanicznych (SCOR)	2750	USD
Instytut Nauk o Człowieku, Wiedeń (IWM)	80 000	EUR
Izraelski Instytut Studiów Zaawansowanych (IIAS)	10 000	USD
Kristof Coussement (darczyńca prywatny)	1000	EUR
Królewska Szwedzka Akademia Literatury, Historii i Nauk Antycznych (partner LTP)	44 433	EUR
Międzynarodowa Federacja Astronautyczna (IAF)	440	EUR
Międzynarodowa Federacja ds. Badań nad Historią Kobiet (IFRWH)	60	GBP
Międzynarodowa Federacja Konstrukcji Betonowych (fib)	7350	CHF
Międzynarodowa Federacja Teorii Maszyn i Mechanizmów (IFTToMM)	600	EUR
Międzynarodowa Komisja Numizmatyczna (CIN)	150	EUR
Międzynarodowa Komisja Optyczna (ICO)	855	EUR
Międzynarodowa Komisja Wykresów Fazowych (APDIC)	400	USD
Międzynarodowa Unia Akademicka (UAI)	943	EUR
Międzynarodowa Unia Astronomiczna (IAU)	19 710	EUR
Międzynarodowa Unia Badań Czwartorzędu (INQUA)	1000	EUR
Międzynarodowa Unia Biochemii i Biologii Molekularnej (IUBMB)	1000	USD
Międzynarodowa Unia Biofizyki Czystej i Stosowanej (IUPAB)	750	EUR

DARCZYŃCY (kolejność alfabetyczna)	Kwota	Waluta
Międzynarodowa Unia Geodezji i Geofizyki (IUGG)	5000	USD
Międzynarodowa Unia Geograficzna (IGU)	1000	USD
Międzynarodowa Unia Historii i Filozofii Nauki i Techniki /Seksja Historii Nauki i Techniki (IUHSPT/DHST)	850	EUR
Międzynarodowa Unia Krystalografii (IUCr)	3000	USD
Międzynarodowa Unia Laboratoriów i Ekspertów Materiałów, Systemów i Konstrukcji Badawczych (RILEM)	699	EUR
Międzynarodowa Unia Leśnych Organizacji Badawczych (IUFRO)	662	EUR
Międzynarodowa Unia Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej (IUTAM)	810	USD
Międzynarodowa Unia Nauk Antropologicznych i Etnologicznych (IUAES)	35	GBP
Międzynarodowa Unia Nauk Geologicznych (IUGS)	1314	USD
Międzynarodowa Unia Nauk o Radiu (URSI)	2170	USD
Międzynarodowa Unia Nauk Żywnościowych (IUNS)	500	USD
Międzynarodowa Unia Nauki o Żywności i jej Technologii (IUFoST)	700	USD
Międzynarodowe Centrum Nauk Mechanicznych (CISM)	16 000	EUR
Międzynarodowe Stowarzyszenie Badań Bizantologicznych (AIEB)	200	EUR
Międzynarodowy Instytut Zwalczania Hałasu (I-INCE)	300	EUR
Międzynarodowy Komitet Nauk Historycznych (CISH)	800	CHF
Międzynarodowy Stały Komitet Lingwistów (CIPL)	200	USD
Narodowa Akademia Nauk Stanów Zjednoczonych (US NAS) (partner LTP)	7 100 000	USD
Niemiecka Akademia Przyrodników Leopoldina (partner LTP)	100 000	EUR
ON BOARD Public Relations Sp. z o. o. (L'Oréal)	20 000	PLN
Królewskie Towarzystwo w Londynie (Royal Society) (partner LTP)	500 000	GBP
Uniwersytet NCKU Tajwan (partner LTP)	211 000	USD

Załącznik nr 2

10-PUNKTOWY PLAN DZIAŁANIA NA RZECZ ODBUDOWY NAUKI, BADAŃ I INNOWACJI W UKRAINIE

My, kierownictwo Polskiej Akademii Nauk, Narodowej Akademii Nauk Ukrainy, Amerykańskiej Akademii Nauk, Niemieckiej Narodowej Akademii Nauk Leopoldina, Królewskiej Duńskiej Akademii Nauk i Literatury, Europejskiej Federacji Akademii Nauk ALLEA, Towarzystwa Królewskiego w Londynie, spotkaliśmy się w Warszawie 2 czerwca 2022 roku. Celem spotkania było omówienie i uzgodnienie działań na rzecz budowy silnego systemu nauki, innowacji, badań i nauczania na Ukrainie. W naszych rozmowach dostrzegaliśmy związane z tym wyzwania, biorąc pod uwagę wciąż trwającą inwazję sił rosyjskich, ale kierowaliśmy się przekonaniem, że odbudowa nauki i badań w Ukrainie ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia długotrwałego dobrobytu i suwerenności tego kraju. W związku z powyższym gorąco zachęcamy, aby w czasie gdy światowi liderzy opracowują programy i podejmują zobowiązania finansowe dla Ukrainy, skupić się na odbudowie nowoczesnego i globalnie zintegrowanego systemu naukowo-badawczego. 10 działań, przedstawionych poniżej, to praktyczne kroki, które mogą zostać podjęte przez środowiska naukowe w naszych krajach, a także na całym świecie. Niektóre z tych działań można zrealizować w najbliższym czasie, inne będą zależały od rozwoju sytuacji militarnej i bezpieczeństwa w Ukrainie. Lista ta może być rozszerzana i korygowana, a także uwzględniać dotychczasowe doświadczenia w kontaktach z krajami dotkniętymi wojną.

1. Utrzymywać afiliacje instytucjonalne w Ukrainie ukraińskich naukowców zatrudnionych tymczasowo za granicą, aby zachęcić ich do powrotu do kraju po ustaniu działań wojennych i po poprawie sytuacji w kraju.
2. Uruchomić specjalne programy finansowania skierowane do młodych naukowców z Ukrainy i ich zespołów, w tym takie, które wykorzystują umowy o pracę zdalną.
3. Stworzyć programy finansowania wspólnych badań prowadzonych przez zespoły międzynarodowe z naukowcami pracującymi w Ukrainie oraz uruchomić finansowanie tzw. joint appointments.
4. Zapewniać dostęp do specjalistycznych placówek badawczych za granicą, zwłaszcza takich, które zapewniają możliwość prowadzenia badań realizowanych wcześniej w obiektach uszkodzonych lub zniszczonych podczas działań wojennych w Ukrainie.

5. Zapewniać ukraińskim instytucjom naukowym zdalny, bezpłatny dostęp do czasopism naukowych.
6. Udzielać zwolnień z opłat za przetwarzanie artykułów (APC), składki członkowskie w organizacjach naukowych oraz opłat za udział w konferencjach dla naukowców i organizacji badawczych w Ukrainie.
7. Zapewniać ukraińskim naukowcom możliwości nawiązywania kontaktów i wzajemnego uczenia się ze współpracownikami i organizacjami działającymi w międzynarodowej wspólnocie badawczej.
8. Przekazywać instytucjom ukraińskim bardzo potrzebny i wciąż nadający się do użytku sprzęt laboratoryjny i badawczy w celu zastąpienia wyposażenia zniszczonego w czasie wojny.
9. Zaplanować powojenną odbudowę nauki w Ukrainie z uwzględnieniem przyszłych potrzeb narodu, w tym modernizacji ukraińskiego systemu badań naukowych, innowacji oraz edukacji.
10. Ustanowić radę koordynacyjną w celu zmaksymalizowania oddziaływania, zminimalizowania redundancji i w celu sensownego wykorzystania synergii, z uwzględnieniem aspektów związanych z młodszymi i starszymi naukowcami.

Antonio Loprieno
All European Academies (ALLEA)

Jerzy Duszyński
Polska Akademia Nauk

Gerald Haug
*Niemiecka Narodowa Akademia Nauk
Leopoldina*

Marie Louise Nosch
*Królewska Duńska Akademia Nauk
i Literatury*

Marcia McNutt
Narodowa Akademia Nauk USA

Robin Grimes
Towarzystwo Królewskie w Londynie

Anatoliy Zagorodny
Narodowa Akademia Nauk Ukrainy

A future for Ukrainian science

As the war in Ukraine enters its fourth month, Russian forces continue to destroy the nation's scientific institutions and infrastructure, signaling Russia's intent to obliterate the future for Ukraine. In Kharkiv, for instance, the renowned Institute of Physics and Technology and its newly built Neutron Source nuclear facility have been heavily damaged. Even the Plant Production Institute with its underground national seed bank—one of the world's largest—has been bombed. At the Chernobyl nuclear labs, Russian forces have looted or destroyed hundreds of computers, radiation dosimeters, and irreplaceable software and equipment. Although the response to each international science crisis is necessarily unique, the US National Academy of Sciences is once again joining with international and regional partners to support beleaguered colleagues, as it did last year in the successful extraction and resettlement of Afghanistan scientists at risk from the Taliban. To that end, the national science academies of Poland, Ukraine, and the United States recently convened a meeting of leaders from several national science academies (including the presidents of Germany's Leopoldina science academy, the Royal Danish Academy of Sciences and Letters, and the ALLEA European Federation of Academies of Sciences and Humanities, and leaders from the Royal Society of the United Kingdom) to explore how the global science community can best help Ukraine. The resulting 10-point action plan for the world's research community aims to help meet several immediate needs and also provide the building blocks for revitalizing Ukrainian science in the future.

The plan seeks to support researchers working within Ukrainian institutions, as well as their teams—whether within Ukraine or in neighboring countries—both scientifically and financially so that these generations of researchers will not be lost to science or to Ukraine. Along with the traditional types of support provided by international cooperation and collaboration, funders are considering developing grant programs for joint research, particularly if conducted inside Ukraine. Some journal publishers have waived Ukraine's institutional subscription charges and author publication charges, and scientific societies are considering temporarily suspending membership dues. Such steps open the opportunity to immediately increase connections

of Ukrainian researchers to thriving international research communities. It is also vital that science be a cornerstone of any postwar reconstruction of Ukraine.

There is also an urgent need for donated instruments, including various types of microscopes, spectrometers, and materials testing machines to keep these researchers productive. At the same time, many female scholars forced to flee, most with children, need temporary research positions and financial support for themselves and their research teams until they can return home. The Polish Academy of Sciences and the US National Academy of Sciences have partnered to place temporarily some 220 Ukrainian researchers in Polish science institutions and provide financial support so that they can continue to make valuable contributions to research. Programs like this will hopefully expand within Poland and into other European countries such as Germany, the United Kingdom, and Denmark while allowing these scientists to retain their Ukrainian science affiliations until they can return home.

Lessons learned during the COVID-19 pandemic can also be applied to help Ukrainian researchers form virtual networks with international colleagues, with intentional encouragement from institutions

and researchers. These efforts cost little but would keep these scientists engaged and involved.

Once the war is over, it is hoped that Ukraine will swiftly begin the monumental task of rebuilding. National science academies around the world should advocate that international aid to Ukraine be directed to rebuilding science infrastructure alongside other critical needs such as transportation, energy, and health care. Rebuilding Ukrainian science should not concentrate on replicating what was lost, but on equipping the country's scientific enterprise to meet shared 21st-century challenges—such as preparing for future pandemics, fighting climate change, and sharing the benefits of science equally and equitably.

The stakes of the war in Ukraine are high—the future of democracy in Europe is at risk. The global science community should not only help guarantee that Ukrainian science remains a vital source of national advancement, but also ensure that it is part of international science so that its values of collaboration, cooperation, and mutual trust continue to contribute to a better world.

—Jerzy Duszyński, Marcia McNutt, Anatoly Zagorodny

Jerzy Duszyński is the president of the Polish Academy of Sciences, Warsaw, Poland. president@pan.pl

Marcia McNutt is the president of the US National Academy of Sciences, Washington, DC, USA. mmcnutt@nas.edu

Anatoly Zagorodny is the president of the National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine. azagorodny@bitp.kiev.ua

**“It is...vital
that science
be a cornerstone
of any postwar
reconstruction...”**

Downloaded from <https://www.science.org> on July 05, 2024

Published online 13 June 2022; 10.1126/science.add4088

Załącznik nr 4

Lista projektów finansowanych w ramach programu LTP

L.p.	Kierownik projektu	Jednostka PAN	Tytuł projektu
1	Bertsyk Peter	Nicolaus Copernicus Astronomical Center	Formation and evolution of the Nuclear Star Cluster in the Milky Way and other spiral galaxies on the cosmological time scale
2	Bondar Kseniia	Institute of Geophysics	Quantifying magnetic properties of soils to evaluate sustainable hazards from heavy metal pollution due to military activities in Ukraine
3	Borodina Olena	Institute of Rural and Agricultural Development	Substantiation and measures for implementation of a human rights-based integrated approach to rural development, food security and land policy in post-war rebuilding of Ukraine
4	Cherkas Volodymyr	Institute of Bioorganic Chemistry	Nanoscale Hippocalcin Signaling in Long-Term Depression in Norm and Primary Dystonia
5	Dovbeshko Galyna	Institute of Low Temperature and Structure Research	War-derived air pollution nanohybrids composed of carbon containing smoke nanoparticles and metal compounds: FIR/Raman spectroscopic, fluorescent and membrane-active properties, their potential neurotoxicity and its prevention
6	Dudko Artem	Institute of Mathematics	Ergodic group actions, characters on groups and unitary representations
7	Dudnyk Oleksii	Space Research Centre	The study of solar flares and their manifestation during 25th cycle of solar activity by using the Solar Orbiter and ground radio scientific database
8	Goncharuk Olena	Institute of Agrophysics	Biocompatible hybrid hydrogels with functional inorganic fillers for strenghtening of plant vegetation

L.p.	Kierownik projektu	Jednostka PAN	Tytuł projektu
9	Kochelap Viacheslav	Institute of High Pressure Physics	Device focused research of amplification, generation and control of terahertz radiation
10	Kyrychenko Anhelina	Institute of Biochemistry and Biophysics	Experimental evaluation of virus disease of cereals in Ukraine and liposomal bionanotechnology for crop stabilization
11	Naydonova Lyubov	Institute of Psychology	War mental health crisis coping: evidence-based media psychoeducation for family and community health promotion during economic recovery
12	Poliarus Olena	Institute of Metallurgy and Material Sciences	Development of new MMCs Coating based on NiAl, NiTi intermetallic matrix reinforced with high entropy nitrides (Cr, Zr, Nb, Al., Ti)N
13	Potopnyk Mykhailo	Institute of Organic Chemistry	Organoboron materials capable of harvesting triplet excitons for a new generation of optoelectronic devices
14	Sadovyi Bohdan	Institute of High Pressure Physics	Influence of high N ₂ gas pressure on crystallization mechanisms and physical properties of h-BN
15	Sashuk Volodymyr	Institute of Physical Chemistry	Ferroelectric nematic liquid crystal: a new paradigm for breakthrough electrooptical applications
16	Shayakhmetova Ganna	Institute of Pharmacology	Long-term effects of fluoxetine on reproductive function and behavioral phenotype in a rodent model of juvenile post traumatic stress disorder
17	Volobuiev Valentyn	Institute of Physics	Chalcogenide nanostructures as a versatile platform for quantum bits (ChalQ)
18	Zalizovskyy Andriy	Space Research Centre	Studying the geospace plasma irregularities for the needs of Space Weather operational services

PAN

POLSKA AKADEMIA NAUK

